

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อ พัฒนาแผนการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดอรัญญาราม อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดอรัญญาราม อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาผู้ประเมินจำนวน 7 คน ได้แก่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ จัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนจักรคำคณาทร จำนวน 2 คน โรงเรียนสวนบุญโญบลัมภ์ จำนวน 1 คน โรงเรียนทาขุมเงินวิทยาคาร จำนวน 1 คน โรงเรียนวัดโนนทัยพาศน์ เชียงใหม่ จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยม จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกรณีศึกษาสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน จำนวน 4 แผน แผนละ 3 คาบ รวมทั้งหมด 12 คาบ และแบบประเมินแผนการเรียนรู้จำนวน 37 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการศึกษา

การพัฒนาแผนการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดอรัญญาราม อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูนได้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้กับผู้เรียนจำนวน 4 แผน แผนละ 3 คาบ รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการดำเนินชีวิต และได้แผนการเรียนรู้ที่เป็นแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติและการดำเนินชีวิต ของคนดีตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งก่อให้เกิดความศรัทธาและเป็นแรงจูงใจ ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามดังนี้ แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ไฟเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความกตัญญู แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความซื่อสัตย์ แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ความสามัคคี ผู้ศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาแผนการเรียนรู้ โดยศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด การสร้างแผนการเรียนรู้ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับสาระพุทธศาสนา เพื่อนำเป็นแนวในการพัฒนาแผนการเรียนรู้ ผู้ศึกษาได้พัฒนาตามกรอบแนวคิดของ จริณ แก้วสนิท (2548, หน้า 63 - 77) ซึ่งเป็นการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบรรยาย ได้ใช้กิจกรรม

คำถามตามแนวคิดของ บลูม (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2552, หน้า 6-9) ซึ่งให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีสาระสำคัญอะไร มีความสัมพันธ์กันอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลและที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร หลังจากการพัฒนาแผนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ประเมินคุณภาพแผนการเรียนรู้ โดยสรุป การพัฒนาแผนในการจัดการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการประเมินแผนการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดอรุณาราม อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ประเมินแผนการเรียนรู้จำนวน 4 แผนดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ไฟเรียนรู้ มีคุณภาพมากโดยเฉพาะในด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การกำหนดสาระสำคัญ และการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อส่งเสริมการไฟเรียนรู้

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความกตัญญู มีคุณภาพมากโดยเฉพาะในด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การกำหนดสาระสำคัญ และการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อส่งเสริม ความกตัญญู

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความซื่อสัตย์ มีคุณภาพมากโดยเฉพาะในด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด การกำหนดสาระสำคัญและการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อส่งเสริม ความซื่อสัตย์

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ความสามัคคี มีคุณภาพมากโดยเฉพาะในด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การกำหนดสาระสำคัญ การกำหนดสาระการเรียนรู้ และการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อส่งเสริม ความสามัคคี

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับการ พัฒนาแผนการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดอรุณาราม อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ได้แผนการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง คือ แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ไฟเรียนรู้

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความกตัญญู แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความซื่อสัตย์ และแผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ความสามัคคี โดยแต่ละแผนการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้ทั้งนี้เนื่องจากผลการประเมินแผนมีคุณภาพอยู่ในระดับมีคุณภาพมากในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการสอน โดยศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแผนการเรียนรู้จากหนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ แผนการจัดการเรียนรู้ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน มีอาจารย์ที่ปรึกษา คำนวณแบบอิสระ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแผนคอยให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ด้วยการดำเนินการพัฒนาแผนการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างแผนการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน และมีหลายกรณีที่เป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิตของ นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นนักเรียนที่มีความใฝ่เรียนรู้ มีความกตัญญู มีความซื่อสัตย์ และมีความสามัคคี ซึ่งผู้ศึกษาได้สมมุติข้อตัวละครขึ้นมาใหม่ บางเหตุการณ์อาจเป็นข่าวจากหนังสือพิมพ์ นิตาน หรือบทเพลงที่แฝงคติสอนใจ ในกรณีศึกษาที่ผู้ศึกษา ได้สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เป็นแบบอย่างในการนำพฤติกรรมไปปฏิบัติในสังคม ทั้งกับเพื่อน ในโรงเรียน ที่บ้าน และในสังคม และ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยเนื้อหาสาระนำมาใช้ในการสร้างแผนการเรียนรู้ผ่านการค้นคว้ามาเป็นอย่างดี มีการศึกษาทฤษฎี หลักการสร้างแผนการเรียนรู้ อีกทั้งได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน มีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ประเมินแผนคอยให้คำแนะนำ มีการปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าจากนักการศึกษาหลายท่าน รวมทั้งได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รวบรวมข้อมูลศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนด้วย

ในการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ผู้ศึกษาได้ยึดหลักการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของ บลูม ซึ่งจำแนกลักษณะการคิดวิเคราะห์เป็น 3 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์ส่วนประกอบ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ โดยได้ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ แบบ ซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ที่คงทน สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 -3 เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนได้มีความรู้ไปเป็นพื้นฐานในการสอบในระดับชาติ และเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และในระดับประเทศให้สูงขึ้นในอนาคต

การดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ คำมูล (หน้า 8-9) ที่กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ รายละเอียดจากหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เชื่อมโยงกับหน่วยการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ นำไปสู่แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลให้ครอบคลุมทุกด้าน สอดคล้อง ทัศนา แคมมณี (2546, หน้า 75) ได้กล่าวถึงกรณีตัวอย่างว่า เป็นวิธีที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการ เคารพและแก้ปัญหา โดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาขึ้นจริง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์และเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมอง ที่กว้างขึ้น ควรมีองค์ประกอบที่ สำคัญและขาดไม่ได้ของการสอนแบบกรณีตัวอย่าง มีดังนี้ มีกรณีเรื่องที่คล้ายกับเหตุการณ์จริง มีประเด็นคำถามให้พิจารณาหาคำตอบ มีคำตอบที่หลากหลาย คำตอบไม่มีถูกไม่มีผิดอย่างชัดเจน หรือแน่นอน และมีอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา มุมมอง และวิธีการแก้ไข ปัญหาของผู้เรียนและสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ สอดคล้องกับสุคนธ์ สินธพานนท์ (2550, หน้า 142) ได้กล่าวถึง กรณีศึกษาไว้ว่า การสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่าง หมายถึง การสอนที่มีการนำเอาสภาพการณ์หรือ ปัญหาหรือใช้กรณีหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง หรืออาจจะเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงมาดัดแปลงเพื่อ เป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และมีการฝึกให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ มองเห็นปัญหา อย่างแท้จริง และฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้นๆ ผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาอย่างอิสระ นับว่า เป็นการฝึกผู้เรียนให้รู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพในส่วนของ การคิด วิเคราะห์ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2552, หน้า 11-12) กล่าวว่า การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ จะทำให้แก้ไข ปัญหา รวมทั้งสามารถ เลือกตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล ในยุคข่าวสารเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีความ เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูง การปูพื้นฐานการคิดและส่งเสริมการคิด ให้แก่เด็ก และเยาวชนจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง นับตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับสูง การได้รับการ พัฒนาการคิดตั้งแต่เยาว์วัยช่วยให้พัฒนาการคิดให้ก้าวหน้า ส่งผลให้สติปัญญาเฉียบแหลม เป็นคน รอบคอบ ตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้ดี เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

การพัฒนาแผนการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดอรุณาราม อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์จากการเรียนกับชีวิตจริง เน้นให้ผู้เรียนฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฝึกให้เป็นคนมี

คุณธรรม จริยธรรม มีน้ำใจ ใฝ่เรียนรู้ มีความกตัญญูกตเวที มีความซื่อสัตย์ รู้รักสามัคคี พึ่งพา
 เกื้อกูลกัน มีจิตสาธารณะ มุ่งมั่นในการทำงาน ฯ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมี
 ความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก อีกทั้งเป็นแนวปฏิบัติให้เด็กและเยาวชนได้
 นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ยังช่วยแก้ปัญหาสังคมในโรงเรียน ในชุมชน และในระดับประเทศ
 ดังนั้นหากเราช่วยกันปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม และที่สำคัญได้ฝึกให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานในการ
 คิดวิเคราะห์ โดยเน้นให้ฝึกซ้ำ ๆ ฝึกบ่อย ๆ จนผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ที่คงทน ซึ่งในสังคมปัจจุบัน
 นี้เป็นสังคมที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูง การติดต่อสื่อสารไร้พรมแดน หากคนในประเทศ
 ไม่มีพื้นฐานในการคิดแล้วจะทำให้ถูกชักจูงจาก อารยประเทศที่มีความเจริญมากกว่า ส่งผลให้
 ประเทศต้องตกเป็น เมืองขึ้นทางปัญญา ทางเทคโนโลยี ดังนั้นการฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนา
 กระบวนการคิดวิเคราะห์จึง ส่งผลให้เยาวชนของประเทศมีความคิดทัดเทียมกับ ประเทศที่เจริญ
 แล้ว ส่งเสริมให้ประเทศมีพลังในการพัฒนา ไม่ตกเป็นประเทศชายขอบ หากผู้เรียนมีทักษะดังที่
 กล่าวมาแล้วนั้นเท่ากับเราได้ช่วยกันปูพื้นฐานประชากรในประเทศ ให้มีความรู้ ความสามารถ
 มีคุณภาพที่ยั่งยืน และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข เยาวชนของเราจะได้ไม่สร้างปัญหาสังคม
 ทุกคนจะมีแต่ความรักความสามัคคีกัน และคนในประเทศก็จะไม่ต้องแตกความสามัคคี ไม่แบ่งฝ่าย
 ไม่แบ่งความคิด ไม่แบ่งแยกสี ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความรักต่อกันเหมือนกับครอบครัวเดียวกัน
 มีความซื่อสัตย์ สามัคคี กตัญญู ใฝ่เรียนรู้ ปัญหาที่เกิดขึ้นตามข่าวในหนังสือพิมพ์ปัจจุบันก็จะไม่
 เกิดขึ้น ทุกคนในสังคมก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สืบต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนควรศึกษาเทคนิคหรือวิธีการตั้งคำถามเพื่อการคิดให้เข้าใจก่อนนำไปใช้
2. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการฝึกตั้งคำถามในกิจกรรมการเรียนรู้
3. การพัฒนาแผนการเรียนรู้นอกจากจะตรวจสอบโดยผู้ประเมินแล้วควรนำไปทดลอง

สอนจริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรนำกิจกรรมกรณีศึกษาไปใช้กับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. ควรนำกิจกรรมกรณีศึกษาไปทดลองใช้กับวิชาวิทยาศาสตร์
3. ควรนำกิจกรรมเทคนิคการคิดวิเคราะห์ไปทดลองใช้กับวิทยาศาสตร์